

ما سال‌های طولانی زیر بار غرب بودیم، زیر بار آمریکا بودیم. اصلاً قلوبمان قلوب غربی است. متبدل شدیم به یک انسان غربی. همت کنید، برگردید. (۱۳۵۷/۱۲/۱۵)

www.basirat.ir

▼ حرف روز

داور بی طرف!

قطار انتخابات ریاست جمهوری به مرحله پرهیجان اعلام نتایج نهایی احراز صلاحیت شدگان توسط شورای نگهبان رسیده است و همه منتظرند تا ببینند این شورا چه کسانی را واجد شرایط لازم برای حضور در میدان رقابت انتخاباتی خردادماه ۱۴۰۰ دانسته است.

گزاره‌های تحلیلی: ۱- در انتخابات مجلس شورای اسلامی، مجری انتخابات که وزارت کشور باشد، به صلاحیت داوطلبان، رسیدگی می‌کند و شورای نگهبان نیز بر آن نظارت خواهد کرد؛ اما در مورد داوطلبان ریاست جمهوری این ترتیب رعایت نمی‌شود. بر اساس قانون اساسی، صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری، پیش از انتخابات رأساً در شورای نگهبان رسیدگی خواهد شد. در بند (۹) اصل ۱۱۰ قانون اساسی آمده است: «... صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان برسد.» بر اساس این عبارت، شورای نگهبان بر امر بررسی صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری نظارت ندارد، بلکه خود به‌طور مستقیم به صلاحیت آنان رسیدگی می‌کند. ۲- قانون اساسی کشورمان شرایط لازم برای کاندیداتوری ریاست جمهوری را مشخص کرده است. مطابق اصل ۱۱۵: «رئیس جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشند انتخاب گردد: ایرانی‌الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن نیت و امانت و تقوا، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور». ۳- تعیین و بررسی شرایطی چون ایرانی‌الاصل بودن، تابع ایران بودن و... مواردی نیست که با دشواری‌هایی همراه باشد، اما مواردی چون رجل سیاسی بودن، رجل مذهبی بودن، مدیر و مدبر بودن، مواردی است که تفسیربردار بوده و نیازمند کمی‌سازی در مفاهیم کیفی است؛ مرجع نهایی این تشخیص، شورای نگهبان است؛ شورایی که به فرموده رهبر معظم انقلاب اسلامی: «تشخیص شورای نگهبان، تشخیص یک عده انسان‌های عادل، بی‌طرف و بصیر نسبت به صلاحیت‌ها است» (۹۲/۲/۷) البته این تشخیص بدون شک خوشایند بخشی از سیاسیون جامعه و هواداران احتمالی آن‌ها نخواهد بود، چراکه به‌رحال بخشی از افراد احراز صلاحیت نخواهند شد! اما این بدان معنا نیست که فصل الخطاب شورای نگهبان در این زمینه را نپذیریم و هتاکنانه حق هجمه به شورای نگهبان را برای خود قائل باشیم!

نکته راهبردی: شورای نگهبان در این مرحله حساس، نیازمند حمایت همه‌جانبه ملت است تا فردای ۲۸ خرداد، آنگاه که سوت پایان بازی به صدا در آمد و نتیجه انتخابات اعلام شد، این نتیجه موردپذیرش همگانی قرارگرفته و دولت مستقر بتواند با قدرت و اقتدار لازم از مشکلات کشور گره‌گشایی کند. (مهدی سعیدی)

▼ گزارش روز

بانکداری یا بنگاه‌داری!

بنگاه‌داری بانک‌ها یکی از معضلات اقتصادی کشور است که سود آن در جیب سرمایه‌داران و دودش در چشم ملت می‌رود؛ یکی از دلایل مشکلات و حتی ورشکستگی بانک‌ها، ورود مستقیم به حوزه سرمایه‌گذاری است؛ رخدادی که به آن «بنگاه‌داری» بانک‌ها گفته می‌شود. این کار تقریباً در تمام کشورهای دنیا ممنوع است؛ چراکه کارویژه بانک درواقع جذب سپرده، پرداخت تسهیلات و اعطای سود است و نه شرکت داری.

گزاره‌های خبری: ۱- ۱۷ بانک بزرگ در کشور، روی هم‌رفته حدود ۷۸ شرکت انبوه‌ساز دارند. ۲- بیش از ۸۰ درصد بازارهای مالی کشور در کنترل بانک‌ها و بازار پول است و بانک‌ها متهم ردیف اول التهاباتی همچون بحران‌های ارزی در کشور هستند. ۳- بانک‌ها برج‌سازی می‌کنند، به خودشان وام و تسهیلات ساخت مسکن می‌دهند و وقتی بازار مسکن وارد فاز رکودی می‌شود، سرمایه بانک‌ها در برج‌های ساخته‌شده و بی‌مشتري منجمد می‌شود. ۴- شایان ذکر است در سال ۱۳۹۶، اعتراضات مردمی با هیزم ورشکستگی برخی مؤسسات مالی کوچک اوج گرفت، اما بانک‌های بزرگ از بحران در امان ماندند. ۵- در سال ۱۳۹۷، ایران اساساً با نشانه‌هایی از این بحران مواجه شد و در سال ۱۳۹۹ هم اگر بازار سرمایه (با به‌اصطلاح بورس) نبود، ممکن بود شوک توری به بحران بانکی هم بینجامد. ۶- اخیراً شکل بنگاه‌داری بانک‌ها تغییر کرده است و بانک‌ها وارد بورس شده‌اند و در حال خرید برخی از شرکت‌ها هستند.

نکته پایانی: یکی از دلایل افزایش بنگاه‌داری بانک‌ها این است که دولت‌ها در برخی موارد برای کاهش بدهی خود به بانک‌ها، سهام شرکت‌ها یا مالکیت برخی از واحدهای اقتصادی را به‌عنوان رد دیون به بانک‌ها واگذار می‌کنند و به خاطر همین است که مقام معظم رهبری سال ۱۳۹۷ در دیداری که به مناسبت هفته دولت با رئیس و اعضای دولت دوازدهم داشتند، ضمن انتقاد از رفتارهای خارج از وظیفه بانک‌ها، نسبت به بنگاه‌داری و تصاحب املاک برخی از بانک‌ها فرمودند: «چرا بانک‌ها مشکل نقدینگی پیدا می‌کنند، برای اینکه شعبه زیاد می‌کنند. برای اینکه آسایشگاه برای افراد خودشان می‌سازند. بنده یک وقتی در تهران از جایی عبور می‌کردم، دیواری طولانی بود که هرچی می‌رفتیم ادامه داشت! پرسیدم این تشکیلات عظیم برای کیست؟ گفتند مال فلان بانک است، بانک غلط می‌کند که چنین کاری کند. حالا اینکه تشکیلاتی است که لابد برای تفریح و این حرف‌ها است. بانک‌ها بنگاه‌داری می‌کنند. جلوی بنگاه‌داری بانک‌ها را بگیرید. بانک برای بنگاه‌داری نیست». (نویسنده: فرهاد مهدوی)

▼ خبر ویژه

تمدید یک‌ماهه توافق ایران با آژانس

نماینده دائم ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گفت: «تصمیم ایران برای ادامه ضبط داده‌ها حداکثر به مدت یک ماه دیگر به اطلاع آژانس رسید. داده‌های سه ماه گذشته همچنان در اختیار سازمان انرژی است و به آژانس منتقل نمی‌شود و داده‌های یک ماه پیش رو هم صرفاً نزد ایران خواهد ماند». دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، دیروز طی بیانیه‌ای خبر از تمدید یک‌ماهه تفاهم ایران و آژانس داد و اعلان کرد: «امروز سوم خرداد ۱۴۰۰ فرصت سه‌ماهه در خصوص نگهداری داده‌های دوربین‌های نظارتی نصب‌شده در تأسیسات هسته‌ای ایران به پایان می‌رسد. شورای عالی امنیت ملی با تأکید بر تداوم توقف اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی از سوی ایران بر اساس قانون «اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع ملت ایران»، با توجه به در جریان بودن مذاکرات فنی پیرامون حل‌وفصل موضوعات پادمانی بین ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که به‌موازات مذاکرات وین در جریان است، [سازمان انرژی اتمی کشورمان] حفظ داده‌های دوربین‌های نظارتی را به مدت یک ماه از تاریخ سوم خرداد ۱۴۰۰ ادامه دهد تا از این طریق فرصت لازم برای پیشرفت و به نتیجه رسیدن مذاکرات فراهم شود».

جلیلی: با الفاظ و طعنه جلوی فساد گرفته نمی‌شود

«سعید جلیلی» داوطلب کاندیداتوری ریاست‌جمهوری گفته است: «عمده دارایی‌ها و امکانات کشور نظیر بودجه و اختیار صدور مجوزها در اختیار دولت است. اگر دولت سازوکارهای مقابله با فساد را فعال کند، دیگر کار به قوه قضاییه نمی‌رسد. ۱۸ میلیارد دلار از بیت‌المال هدر رفت، چون تجارب گذشته برای مبارزه با فساد را کنار گذاشتند. کسی اگر چندین سال در مجلس مسئولیت داشت، کارنامه‌ای در حوزه مبارزه با فساد ارائه نکند، نمی‌تواند بگوید من به دنبال منافع مردم هستم. با الفاظ و با تیکه به این و طعنه به آن که فساد جلوگیری نمی‌شود. این که می‌گویم کشور با نمایش اداره نمی‌شود، یکی از نمایش‌ها این است که بیاییم دو تا جمله خوب درست کنیم، بگوییم فعلاً همه با این دو تا جمله مشغول باشند. اخیراً گفته‌شده اقتصاد کشور پادگان نیست، دادگاه نیست، فلان نیست خب همه این‌ها یا هست یا نیست شما گزارش کار خود را بده. دوازده سال شما مسئولیت داشتید؛ بگویید در این دوازده سال برای مبارزه با فساد چه کرده‌اید؟».

رئیس اتاق بازرگانی ایران: سرنوشت اقتصاد و تولید را به برجام گره نزنید

«غلامحسین شافعی» در بیست و نهمین جلسه هیئت نمایندگان اتاق مشهد عنوان کرد: «شاهدیم که در گذر این سال‌ها به جای تمرکز بر سیاست‌های اقتصادی، اقتصاد را سیاسی کردند و از همین منظر به آن ضربه وارد شد. تا زمانی که سایه سیاست بر اقتصاد کشور سنگینی کند و هزینه‌های سیاست را بخش اقتصاد بپردازد؛ تحول مثبتی رقم نخواهد خورد». وی تأکید کرد: «سیزدهمین رئیس‌جمهور ایران، میراث‌دار مشکلات عدیده‌ای از گذشته خواهد بود و علاوه بر آن سطح مسائل و مشکلات نیز رو به تزاید است و تدبیری فراتر از عملکردهای معمول برای عبور از این شرایط، نیاز خواهد بود». رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، به موضوع مذاکرات برجامی نیز اشاره کرد و ضمن ابراز امیدواری نسبت به ثمریابی این گفتگوها، متذکر شد: «توصیه ما به مسئولان این بوده که سرنوشت اقتصاد و تولید کشور را به برجام گره نزنند. حقیقت آن است که اگر روش‌های ما در مسائل اقتصادی متحول نشود، ولو آنکه همین فردا هم برجام به ثمر برسد و تحریم‌ها برداشته شود، باز مشکلات ریشه‌ای به قوت خود باقی بوده و در بزنگاه‌های مختلف، اثرات آن را شاهد خواهیم بود. باور داریم که حرکت به سمت یک حکمرانی خوب، ما را به توسعه در تمامی بخش‌ها خواهد رساند».

پاسخ رهبر انقلاب اسلامی به نامه‌های سران گروه‌های فلسطینی

رهبر معظم انقلاب دیروز (سوم خرداد) در پاسخ به نامه اسماعیل هنیه، رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس، نوشتند: «نامه جنابعالی را که در آن شرح و تحلیل جهاد اخیر فلسطین را مرقوم داشته‌اید، دریافت کردم. مبارزه شما، مقاومت در برابر ظلم و کفر و استکبار است و چنین مبارزه‌ای مرضی خداوند عزیز قدیر و مصداق: *إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يَثْبِتْ أَقْدَامَكُمْ* است. به حول و قوه الهی پیروز خواهید شد و ارض مقدسه را از لوٹ وجود غاصبان تطهیر خواهید کرد. ان‌شاءالله». معظم له در پاسخ به نامه زیاد نخاله، دبیرکل جنبش جهاد اسلامی نیز مرقوم کردند: «نامه برادرانه جنابعالی را دریافت کردم. جهاد بزرگ و پیروز شما برادران فلسطینی، چشم دوستدارانتان در سراسر جهان را روشن کرد. دل‌های ما در صحنه مبارزات شما حاضر و دعای ما برای دوام و استمرار پیروزی‌های شما، دائم است. وعده الهی راست است که فرمود: *وَ لَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ*، و شما پیروزی نهائی را خواهید دید. ان‌شاءالله و بحوله و قوته»

ایران در آستانه سیاه‌چاله پیری!

رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با اشاره به آمار مردان و زنان مجرد ایرانی، گفت: «از ۱۳ میلیون مرد و زن مجرد ایرانی، ۲،۵ میلیون نفر آنان از سن ازدواج عبور کردند». زالی افزود: «کشور در آستانه سیاه‌چاله پیری قرار دارد و سرعت رشد سالمندی در کشور بسیار نگران‌کننده است که باید با یک نگاه عمیق و استراتژیک در این راستا عمل کنیم». رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، ازدواج‌های دانشجویی را یکی از باثبات و موفق‌ترین ازدواج‌ها برشمرد و گفت: «امروز تشویق و ترتیب جوانان به ازدواج از یک امر اجتماعی به یک ضرورت اجتماعی بدل شده است».

◀ **تصویب ۱۹ ساعت مداومت کاری فقط برای یک روز!** کمیته اطلاع‌رسانی ستاد انتخابات کشور، دستورالعمل بهداشتی انتخابات ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ را که پس از تصویب در ستاد ملی کرونا که از سوی رئیس‌جمهور ابلاغ شده است را در ۱۵ بند منتشر کرد. در این دستورالعمل به وزارت کشور اجازه داده می‌شود با هماهنگی شورای نگهبان، به‌منظور جلوگیری از ازدحام در شعب، ساعت اخذ رأی را از ساعت ۷ صبح روز ۲۸ خرداد، آغاز و در صورت لزوم در شعبه‌های شلوغ تا ساعت ۲ صبح روز بعد تمدید نماید.

◀ **دست رد شورای نگهبان به بنیان وضع موجود!** با پایان یافتن بررسی صلاحیت کاندیداهای ریاست‌جمهوری در شورای نگهبان، اسامی نامزدهای نهایی به وزارت کشور ارسال شد. نتایج نهایی حاکی از آن است که شورای نگهبان در روند بررسی صلاحیت‌ها، پرونده و سوابق افراد را بدون توجه به موقعیت و جایگاه آن‌ها، مدنظر قرار داده و قانون را فدای مصلحت‌اندیشی نکرده است.

◀ **شرکت انگلیسی: ایران با بیت‌کوین تحریم را دور می‌زند!** یک شرکت انگلیسی تحلیل بازار رمز ارز مدعی شد که ایران از استخراج بیت‌کوین برای دور زدن و کاهش تأثیر تحریم‌هایی که آمریکا و سایر کشورها از سال ۲۰۰۶ بر این کشور اعمال کرده‌اند، استفاده می‌کند. این شرکت اعلام کرد، ایران به‌طور غیرمستقیم از استخراج بیت‌کوین برای صادرات بخشی از ذخایر انرژی خود که صادرات آن‌ها با تحریم‌های مذکور با مشکل روبرو شده است، استفاده می‌کند.

◀ **گردان‌های قسام: دست‌هایمان روی ماشه است!** شاخه نظامی جنبش حماس اعلام کرد: «هزینه تصمیم برای حمله به تل‌آویو و فرودگاه «بن‌گوریون» شهادت شماری از فرزندان این ملت بوده است. ما به دشمن قاطعانه می‌گوییم که اگر بازگردید ما نیز بازمی‌گردیم و دست‌هایمان روی ماشه است. قطعاً نبرد ما مراحل دارد که هنوز مکتوب نشده است».

◀ **رئیس پلیس راهور: هوای مردم را داشته باشید!** سردار هادیان‌فر گفت: «همکاران شرایط مردم را درک کنند و اگر راننده‌ای تخلف خود را پذیرفت، فقط تذکر بدهند و جریمه‌اش نکنند».

◀ **تعدی دولت به حقوق عامه!** رئیس قوه قضائیه گفت: «بررسی علت قطعی‌های مکرر برق یکی از مصادیق اصلی رسیدگی به حقوق عامه است و نباید نسبت به تضییع این حق بی‌توجهی صورت گیرد. سازمان بازرسی و دادستانی کل کشور علت قطعی برق را بررسی کنند».

◀ **سربال شهید بروجردی ساخته می‌شود!** نگارش سربال شهید بروجردی هم‌زمان با سالروز آزادسازی خرمشهر در مرکز سیمافیلیم آغاز شد. این شهید بزرگوار علاوه بر حضور مؤثر در مبارزات قبل از انقلاب، بعد از انقلاب نیز وارد سپاه شد و از اولین افرادی است که سپاه را تشکیل داد و تا لحظه شهادت، دلاورانه در جبهه‌ها حضور داشت.